

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Medita=||tiones Rervm Di-||vinarvm In Psalmos||
Quindecim**

Hillesheim, Ludwig

Coloniae, 1572

VD16 H 3683

18 Cæli enarrant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60352](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-60352)

tus, sedata temporum tempestate, ad legū
tuarum obseruantiam mentes omnium fe-
rantur, ac fructuose fiant, te benedicente
& adiuuante, ad summam nostram fæli-
citatem, et nominis tui gloriam aeternam.

Meditationis in psalmum
primum finis.

ARGUMENTVM

Psalmi 18.

Ex cælorum admirando ope re, cæte-
risq; rebus creatis & ordine uniuersi, eius
effectoris D E I cognitione, omnium ho-
minum mentes implentur, nec ea vlli na-
tioni ignota est. Hæc scientia diuinaque
doctrina, in cælo descripta, et in omniū
mentes impressa est, ad D E V M cognos-
cendum, vt homo Dei misericordia re-
demptus, se auertere à delicto, & infer-
re in cælum possit.

MEDITATIO IN PSALMVM

xvij. iuxta Hebreos xix.

Magna iustorū gloriatio est cōsciētiæ *Ad Cor. 2.*
Meorū testimoniū, q̄ non cū humana cap. 6.
sapiētia, sed cū diuina gratia versātur, im-
buti claritate cognitiōis dei, q̄ ipsi ex mūdi
creati

Ad Rom. 1. creatione, perque dei opera considerantes, dignam Deo gloriam, gratiam quod semper tribunut. Atque hæc cognitio, per dei nomen est atque spiritum, quæ nos ei commendat, ut immortalem asequamur coronam, electi per gratiam, & Deo reconciliati per ipsius filij sanguinem, perfectione diuina, in qua spem propositam habemus, tutam atque firmam, quæ in sempiternum ducat, ad quam nati & facti à Deo sumus, & qua in requiem cælestem ingredimur, & ad Deum accedimus. Hoc fœdus cum suo populo est Dei, æternum ac sanctum, per intimam eius misericordia, ad quam aditus est omnibus, qui vera fide eum protego colunt, quacunque in ora ac parte viuant terrarum, distillante in eos gratia diuina rore, eorumque animos fœcundante. Pro eo ei supplicandum, & per gloriosum ipsius nomen orandum, ut abstrusa Sapientia ipsius manifesta faciat nobis, non ad eius perscrutandam maiestatem immensam, sed lucem cognitio-

ni

nis ipsius intuendam implente nos eius spi-
ritu, qui veras noticias inducat, per quas 1. Pet. 1.
Dei gloriam contemplamur, & ad diui-
narum legum usum deducamur. Ita addi-
cti Deo ac deuoti, in perpetuum viuemus.
Eius boni species admiratione, euentuque Genes. 8.
illustris in IACOBOPatriarcha est, qui
cum è terra patria, pfugiens, occidet sole,
loco deserto, capiti saxo supposito dormi-
ret & interquiesceret, vidit in somnis sca-
lam è terra ad cœlum usq[ue] pertingentem,
& angelos Dei per eam ascendentis & des-
cendentis, ac ipsum quoque in alto deum,
ei scalæ innixum, confirmantem suum er-
ga illum fauorem: quem gratae amplexus,
voto Dei colendi sempiterno ac solenni se-
astrinxit. Hæc certissima beneficentia dei,
virtutis q[ui] humane signa, iusti sequuntur,
qui in vita, ut graui exilio agunt, ac quin
aduersarum rerum opprimuntur nocte,
& turbulentis inanum negotiorum curis
auersi, ad quietem se veram dant, non cor-
poris tantum, sed & animi, & abdicatis

C omni-

omnibus illecebris ac deliciis, contempto
mundo, saxa capiti supposito CHRISTO
Deo, eo ceu firmamento incumbunt, ac
tum illis certa cognitio & visio exoritur
Dei, ut quanquam corporibus in terra sint
desixi, animis tamen ad cælum pertingat
quibus non genij tantum cælestes lato
occursum, sed & Deus ipse, ad quem cogitatio
nes & sensus referunt suos, summo loco ap
paret, ipsis benedicens & promissorum cæ
lestium spe, mentes eorum desideriaq; con
firmans. Itaque fiducia pleni, illustrati
q; diuinitus, ad Dei doctrinam ac legem,
vitam suam dirigunt, ut ipsius praesidio in
terris lenti, demum incremento cælesti au
geantur. Sequamur ergo & nos in ter
ris præeuntem tanti numinis fulgorem,
nosq; in altitudinemque excellentiamque
cælestem attollamus. Quousq; enim humi
desixa mens nostra erit? quin ad glorio
sum illud regni diuini domicilium cælum
nos vertimus? & ad illam admirandam
supranois expansam Dei sedem intuentes,

ad

ad legum ipsius obseruantiam ferimur? Baruch. 2.
Et fœdere cum eo paciscimur æterno, ut ip-
se Deus sit nobis, & nos ipsius simus popu-
lus, expectantes eius gratiam, atq[ue] oran-
tes quæ nos certò sequetur, ut eius interue-
tu semper fœlices simus. Quamobrem il-
la omnipotente maiestate adorata, quam
omnia toto orbe, abdita aperta & quæ us-
quam sunt, ostendunt, ad æthera sursum
firmatum animi oculos erigemus, ut con-
fiderato infinitæ potentia & sapientia
admirando ornatu, ad diuinam scienti-
am ac leges instituamur, quoniam

Cæli enarrat gloriæ dei, et opera
manuū eius annūciat firmamentū.

Magna est & illustris mundi ex ni-
hilo summa cum Dei gloria facta.
species, cuius medium terra obtinet, cen-
trum tantæ spherae, immobili firmitate
consistens, circa quam vastissimi orbes
calorum, & illa supera elementa conti-
nuo motu vertuntur. Quid autem illud
est, quod molem tantam sustinet? quam

C 2 pendens

pendentem in se volui autor Deus fecit. At
in continente mundi, quo ordine ac serie,
tempore propè immenso, continuata ad
Dei conditoris voluntatem natura omnia
tenantur atque vigent? Terram videmus,
plenam varietate in/atiabili ex ea nascen-
tiu rerum, herbarum, florum, arborum
frugum: fontium atque amnium perhen-
ni decursu, montium altitudine, spacijs
camporum immensis: & in ijs innumera
genera variarum animalium & bestia-
rum, & quæ in circumfusa terræ aëris spi-
rabili natura degunt volucrum, mirando
volatu ac cantu. Iam terras omnes cinc-
gentia maria, subiacentiaque profunda,
& in ijs tot species piscium ac beluarum,
insulas, portus, littora, omnia ratione di-
uina plena intuemur. At sitanta admi-
rabilitas terrestrium est rerum, quantò
maior immensi, & amplectentis omnia
etheris? Quanta enim magnificentia ex-
pansi supra nos celi est? quantus decor?
quam admiranda tot vrbium connexio?

quo-

quorum summus et extimus cælestis, vasti Cælum en-
tateim mensa, solidissima quiete, quietissi pyreum.
ma stabilitate, splendidissimo fulgore, lu-
ce prorsus dinina, sede est beatarum mē-
tium, destinata tot millibus intelligentia-
rum ac spirituum, qui aeterno Deo famu-
lantur, & cum eo sempiterna, & ultra om-
nem naturæ sensum se proferente gloria
regnant. Eius cæli, quanquam à nostro
aspectu remota facies sit, nos tamen eam
certa fidei et animorum illuminatione in-
tuemur, spe summa nos à concretione mor-
tali segregatos, ad illam gloriosam sedem
penetraturos esse. Hanc spem voce sua ac
verbo, quo omnia facta sunt, & in perpe-
tuum consistunt ac fiunt, confirmavit de-
us, testatumq; omnibus fecit, qui se seque-
rentur, & incorruptos animos à vitijs ge-
rerent, ijs, cum corporibus exuti essent, ad
illam lucidissimam plagam aditum fore.
Hæc summa gloria est Dei, ei soli debita,
par eius immensitati, in quam se animus
excelsus semper attollet, et illā decoram se-

C 3 dem

Psal. 83. dem intuens, omni desiderio mentis, ad
Deum viuum feretur. At post illum sum-
Primum mum, extimumq; globum aliis est orbis,
mobile. qui incitatisima conuersione ab ortu in
occasum ruens, inferiorum cælorum syde
Cælum cri rum & stellarum molem circum terram
stallinum, trahit & raptat. Ab eo globo itidem aliis
secundum est, prorsus pellucens, expers tamen stella
mobile iu - rum, naturæ ac formæ ceu aqueæ. Ei calo
xta sacros proximum est stelliferum illud, quod fir-
theologos. mamentum vocant, infinitis & magnitu-
dine sua facile terras exuperantibus syde
Firmamē- ribus plenum, quorum syderum vni tan-
tum. tum creatori Deo notus est numerus. Hu-
Septē sphe- ic orbi subiecti sunt illi septem, qui versan-
& orbes tur voluunturq; retro, contrario motu at-
planetarū. que cælum. Ac primum globum occupat,
inimica affectu suo, vitæ humanæ stella,
eoq; ab summo Deo, quam longissime à
terra abstracta. Alterum globum prospe-
ri, & salutaris syderis fulgor habet, tem-
perans bonitate sua malitiam primi, &
post se secundi: vt bonus inter duos malos,
vt prius.

vtriusque maliciam vincat, hominumq;
in eo vitæ auctoris Dei sapientia & prude-
tia consulat. Sequitur hunc rutilum &
horrendum terris sydus non tamen æquè,
ut primum illud noxiū, nec inutili homi
num naturæ caloris & temperiei vi. Tum
subter medianam ferè regionem Sol obtinet,
luce sola sua illustris, & omnium luminū
princeps. Ei amplissimo syderi subest alius
orbis fulgens ac candens gratissima luce,
Solis orientis aut occidentis comes. Post
eum itidem alius, propter Solis clarita-
tem aspecturarus, Solem nunc antecedit
nunc sequitur. Sed admirabili efficientia,
quam ille bonis additus, bonam, malis
verò malam habet, regente omnia pro in-
feriorum corporum qualitate, causis va-
rijs & admirandis Deo. In simili orbium
caelestium sedem luna occupat terræ proximæ,
cuius mutabilis species videtur, luce
nocturna terris seruiens, Oceani ac flumi-
num, fluxus, refluxusq;, incrementa, di-
minutiones faciens, & ad omnium ani-

C 4 manti

mantium generationem materiam p̄-
bens. Hæc inæstimabilis machine cæle-
stis magnitudo, & hæsyderum conuersio-
nes, naturæq; ea, quas illis attribuit De-
us, & ex ijs multiplices & stupendæ in a-
eris regione effectiones nubium, ventorū,
imbrium, atq; ex ijs cōgelatis grandinis,
niuis exhalationum variarum, turbinū,
procellarum, fulminum ac fulgurum ge-
nerationes, cæteraq; omnium animanti-
um, rerumq; è terra crescentium incre-
mentis propagationi, et conseruationi ac-
comodata, indefinitum immensitatis
splendorem & gloriam incomprehensi-
blem Dei, quasi voce loquuntur. Ad eam
confirmandam & augendum.

G. annun-
ant.

Dies diei eructat verbum, et
nox nocti indicat scientiam.

Quām mira enim viciſſitudo noctū
dierumq; lucis aut accessu aut recessu
ſu ſuccedentium ſibi alteratio eſt? ordine
eo, quem cæleſtium orbium conuerſio in-
ducit. Quid autem conuenientius, quām
inter

inter statas vices temporum, permutatis
dierum ac noctium spacijs, partes illas cō-
tineri? crescere ac minui? in æqualibus in-
teruallis, atque inter ea stellas aut fixas,
aut errantes, oriri & occidere, videri &
occultari, sole oriente, aut ante eum,
post etiam eius occasum, lege & ordine
perpetuo, qui cūm in temere cadentibus
esse non posset, efficitur id, ut Dei magnifi-
centia ab ijs, quæ perfectione diuina ceu
ad exactissimam regulam facta sunt, e-
nuncietur. Et eorum consideratione ac-
cendi ad eum venerandum mens debeat,
qui illa fecit, admirandæ rationis plena,
quæ manifestò cernuntur, & in aspectu
omnium sunt, & cunctis finibus terrarū
fiunt. Quoniam

Quibus nō

Non sunt loquelæ neq; sermo audiantur
nes, quorum non audiantur etc.
voces eorum.

In omnem terram exiuit so - H. Regula
nus eorum, & in omnes fines eorum, or-
bis terræ verba eorum. tio eorum

C 5 Nam

Nam qui omnia constituit ac fecit Deus, non partem aliquam terrarum, operum suorum ratione impleuit, sparsa ea ac diffusa longissime est, in omnium sicutium oras, quacunque se tellus profert, ut nulla in terris gens, eius tantæ glorie & cognitionis Dei expers esset, perstante semper et ad omnem perpetuitatem norma a lege diuina, ad augendam & confirmandam cœlestium rerum fidem: ut earum infallibili certitudine & noticia, omnium sensus atque animi implerentur: & omnium consuleretur saluti, defixa in oculis a mente notione æterna qua ferri ad deum cogitatio possit humana, eiusque promisso inniti: accedente eò voce ipsius diuina. Si ille Ierem. 33. leges cœli & terra non posuerit, ac si irritum possit fieri eius pactum, cum die ac nocte, ut non sit dies & nox in tempore suo, tum irritam erga suos beneficentiam ipsius fore, o vocem è solio gloriae altitudinis Dei prolatam, quam utinam omnes homines audiant & sequantur, & tantarū rerū

rerum in uitatione adducti , eius ma-
iestatem venerentur æternam , prædi-
centq; itidem, vt illa supera , ipsius glori-
am. hoc & fecerunt olim, & hodie faci-
unt ij, qui in illo terrestri templo Dei , fir-
mamentoq; Ecclesiæ Catholicae , ceu lu-
centia sydera infixæ , tenebras mentium
humanarum dispellunt , præeuntq; alijs
doctrina ac vita , in hac atra nocte rerum ,
ad illam cognitionis claritatem , in qua sa-
lus est animorum , & diuinæ gloriæ coro-
na. In ijs sunt Patriarchæ , Prophetæ , Apo-
stoli , & qui vt sanctæ religioni testimoni-
um præstarent , vitam suam morti obiece-
runt martyres , Doctores , Episcopi Ortho-
doxi , & omnium etatum sancti homines ,
destinati à Deo ad Ecclesiam illustrandā ,
& suæ doctrinæ lucem in omnes oras par-
tesq; terrarum propagandam , quibus de-
mum ipsis opere perfunctis , definitus est
in cælo locus , vt gloria Dei illustrati , quā
orbem vniuersum peruagati enunciārūt ,
ad omnem fulgeant æternitatem. Intue-

C 6 amur

amur ergo illam cœlestis templi sempiter-
nam regiam, lucentium tot syderum cœ-
dore atque ignibus circumfusam, & ab
omnia continente Deo adornatam, deco-
re admirando ac gloria. Hanc et si illa or-
dine suo, cœu oratione hominibus enunti-
ent, eorumq; regula ad ultimum pertin-
gat orbem, vt nemo eius sit expers, Deus
tamen specie maximè omnium illustri

*Iuxta heb.
& d. Ier-
ron. Soli.*

Exultat.

*Ab extre-
mo cœlo. G.
Vsque ad
summū cœ-
li.*

In Sole posuit tabernaculū
suum, & ipse tanquā spōsus
procedēs de thalamo suo.
Exultauit vt gigas ad currē-
dam viam, à summo cœlo e-
gressio eius.

Et occursus eius vscq; ad ex-
tremum eius, nec est qui se
condat à calore eius.

Inter ea enim sydera, quæ errantia di-
cuntur, medium locum Sol obtinet, opus
gratia splendoreq; Dei plenum, vas admi-
randum, opus excelsi, fons luminis, calo-
risq;

risq; vitalis, & cuius efficientia, viuen- Ecclesi. 17.
tia, & ex terra nascentia omnia, vitam, 42. 43
incrementa, ac maturitatem accipiunt,
luce omnium in vniuerso maximè illustri
qua ille sua, nec aliundè accepta, erran-
tes in suis orbibus stellas, & in firmamen-
to fixas omnes illuminat: diffusus vndiq;
& radis flagrantibus, cælum & terram
implens. Quād illustri autem comitatu,
tot myriadibus innumerabilium astrorū
firmamenti, cēu infinitis exercitibus sti-
patus vndiq;, magnificientissima cum glo-
ria, vt dux omnium, & formosa, vt spon-
sus, pulchritudine splendoris, cum gaudio
& lāetitia omnium viuentium exoritur
mundo? Quād incitatissimo autem cur-
su? raptuq; priui, vt vocant, mobilis, ath-
letæ in morem, ab ultimis celi carceribus,
aduerso & contrario motu proiectus, ad
alterum pergit extremum? & intra vi-
ginta quatuor horarum interualla ac spa-
cia, diem ac noctem ortu occasuq; suo effi-
cit? certissima lege suum cursum absol-

C 7 uens

uens, omniaque, viuificans & illustrans.
Atque calore flagrantiaque, igne? quo etiam
temperamento? medio loco & ordine, in-
ter summa & infima positus, ne intolera-
bilis, sed salutaris ac viuifcus animanti-
bus, satis, stirpibus, plantis, & omnibus
oris terrarum esset. O gloriam Dei, qua-
tanto in opere omnes gentes commonefa-
cit sui, & ad se venerandum inuitat, re-
lucente in eo diuinæ maiestatis augusta
imagine & gloria. Tu enim deus lux admi-
randa, inexhausta, aeterna es, vniuersa
claritate impletus tua, ac splendore diuino
penetrans abdita, illuminans profunda,
pellens mentium humanarum noctem, er-
rorum nebulas fugans, tuæ gratiae in per-
petuum affulgentibus radys. O lumen
nulla de luce immensum, desideratum, ex-
optatumque, mihi exorere, & meo tenebri-
cofo cordi, ex terrena massa concreto, eoque
caliginis pleno affulge, vt tuæ diuinæ cog-
nitionis irradiatione perfusus, & ardoris
tui flamma incensus, nunquam deficiente
luce

luce fruar. Sic enim te sequens, ac tua le-
ge viuens, gloria replebor diuina, atque
in ea ambulabo in sempiternum. Itidem
enim ut sol pulcherrimi splendoris irradia-
tione terras illustrat, sic etiam;

Lex Domini immaculata,
conuertens animas, testimo-
nium Domini fideles, sapien-
tiam præstans paruulis.

*Irreprehen-
sibilis inte-
gra recre-*

ITa quod mundo est Sol, hoc menti Deus, as animas.

Verum ut ex contemplatione superarum
& cœlestium rerum, magna vis est ad ag-
noscendum Deum, ita lata à Deo lex, eam
notionem confirmat & implet, integrita-
tes summa sua, & mentes à Deo descisen-
tes malisq; victas incredibili pietate re-
stituit & recreat, abscondita à seculi sen-
satione, operum suorum suiq; testimo-
niū fidem faciens, infantes sapientia, im-
prudentes intelligentia donans, vt secun-
dum eam viuant, nec ab ea deflectant.

Nam qui contra eam faciunt, sapientia
confisi

confisiua, in ijs error est & inscientia ma-
nifesta. Solae enim

Mādata do
mini vera
lētificātia
cor.

Mundus si
mul.

Iustitiæ Domini rectæ lēti-
fantes corda, præceptum
Domini lucidum illuminās
oculos.

Timor Domini sanctus per-
manens in seculum seculi iu-
dicia domini vera iustifica-
ta in semetipsa.

MAgne sunt in disciplinis humanis te-
nebre, magna dissidentium à ve-
ro opinionum ambages. Sed omnium pro-
batissima iussa sunt Dei, in quibus, et ve-
ra religio, & sapientia perfectio, & leti-
cia exuberantia est, vnde lucidum prodit
lumen, recta doctrina animum illustrans,
ut ea sequatur, quæ Deus exigit, & ad
quorum nos obseruationem mandato suo
astrigit. O diuinum donum, quod
onne expellit peccatum, & iustitiam tri-
buit, quæ corda gubernet, ad consequen-
dam

dam misericordiam, Dei, colentium men-
tis implens, eosq; ceu diadematè & coro-
nainsigniens, vt honorati in perpetuum
sint, ac prolati sè cælesti thesauro bonis a-
bundent, quæ nullus auferat dies, in vita
& post mortem eos gloriae & fœlicitatis æ-
ternitas sequatur. O beatos ergo quorum
in animis Dei metus ita est infixus, vt eū
sanctè reuereantur & colant. In dissoluta
& prava ratione viuendi, omnia simul
insunt mala, corpus eneruatum delicij,
eoq; agrum & languens, & præproperā
sibi asciscens mortem, mota loco suo mens,
animus incultus, vastus, tenebris implica-
tus, & prorsus à Deo deficiens, eoquè prop-
ter iram eius plenus cruciatu, quem perti-
nacia & scelerum perseverantia, atq; lon-
ganimitas inducit, Dei angelo eos iustè
agitante & persequente: quamobrem hæc
via tenebricosa & lubrica deserenda, vt
omnis dispellatur caligo, vera lux rede-
at, quæ gubernet mentem, ne in tenebras
malorum profundas, & ad illos caligino-
sos

sos errorum montes impingat. Quàm in-
dignus igitur ac mortifero refertus vere-
no, error est eorum, qui mentes omni libe-
rant metu, ac quantumvis viuant male,
tamen reconciliatione tantum diuina, cō-
stare omnia, ac sibi, ceu ex pacto calum
deberi, magna cum Dei iniuria, & homi-
num pernicie volunt. Sed hi nec diuina
obsequuntur legi, & à Dei metu, suaq; sa-
lute sunt auersi, & inuehunt omne malū.
Discant Dei iustitiam & agnoscant, ac tū
se in eius dent conspectum, cum metu ac
tremore suam agentes salutem, deijciant
ad terram se, vt manu eius paterna ac di-
uina attollantur. Non enim Dei abuten-
dum est lenitate, sanctè ac iustè ei seruen-
dum, & ad extremum diem vsque studio
bonæ voluntatis & actionis vita inuiolata
perducenda, ac cùm aduersus eius pecca-
tur legem acriter pœnitendum, & Dei
ad nos castigandos, decreta, mansuetè &
patienter ferenda sunt. Quoniam enim
contaminata omnium vitæ ratio est, com-

mune

muneq³ delictum, quo in eum peccatur,
merita etiam est pœnæ diuinæ grauitas,
vt vero iure Deus vtatur, eiusque recta
& iusta iudicia sint. Quamobrem omnis
ei tribuenda iustitia est, et casto animi me-
tu inferuendum atque orandum vt sub-
ueniat infirmitati nostræ, nec nobis digna
nostris peccatis rependat, sed misericordia
erga nos sua vtatur. Hoc electi omnes ag-
noscunt, & plenam Deo suæ salutis laudē
tribuunt, & in eius benignitate omnia po-
nunt, in quo vera religio & sapientia est,
qua omnes ex animis tenebras pellit, à pec-
catis vindicat, ac docet eas ingredi vias,
que ad vera bona, & eternamq³ salutem fe-
runt. Vtinam eò Deus vite mee pater,
me bonustus spiritus ducat, ac per iter
præceptorum tuorum ad vltimum vsque
diem dirigat, vt omnis in te mea iustitia
sit ac robur. Alta nox est intelligentia
mea, ambulantis in hac afflictionis meæ
terra, sed ex ipsis damnationis inferis tua
benignitate ereptus, iusto animi metu,

tuo-

tuorum praeceptorum & iudiciorum lu-
men altè sublatum intuens, omnem adtu-
cursum flectam vitæ. Sic enim absceden-
tibus tenebris, orietur vera in me lux, con-
firmata tuo aeterno verbo. Sunt quidem
ea iudicia & iussa grauia ijs, qui tua Do-
mine facta non contemplantur, nec opus
manuum tuarum considerant, eoq[ue] ma-

1. Theß. 2. le agendo delinquent, & extrema iratus
infestantur, dehiscientibus immane, et in-
gluuiem suam dilatantibus inferis, ad eos
absu[m]endos, at verò iustis

Super au-
rū & super
obrizum
multum.

Desiderabilia super aurum,
& lapidem pretiosum mul-
tum. Et dulciora super mel
& fauum.

IN ijs enim iustificatio est, & salus ani-
morum & felicitas in sempiternum. At
ta omnis potestatis & imperij Deus, cali-
terræque Domine, tuo me spiritu à tuo
glorioſo ſolio demiffo confirma, ne me ter-
renarum rerum cupiditas impedit, tuus
seruus

seruus, iussatua, & quod placitum est tibi
sequar, nullis alijs contra tuam sanctam
voluntatem delecter aut fidam. Grauat Sapien. 9.
quidem animam corpus mortale, & obru-
it mentem terrestre vas, ut noxia omnia
appetat ac desideret. Sed tu me mente
conuersum, in virtutis viam dirige, ut ti- Ecclesi. 36.
bi toto corde studeam, ex tua lege viuam,
eaque magis quam summa opulentia de-
lecter. Quid enim mihi conferet aurum?
quid ingentis pretij gemmae proderunt? Psalm. 118.
iudicij tui die? non ergo illa appetam: at
me desiderium legum tuarum perhenni
voluptatis sensu afficiet: ha delicia mea e-
runt, iucundiores & fauorum dulciores
nectare. Has enim sequens, tuumque no-
men inuocans, nullo tempore deserar, nec
damnationem metuam, conseruatus & li-
beratus ab interitu conditione optatiſi-
ma mea, cum me errantem iudicia tua
in viam reducent.

Etenim

Etenim seruus tuus custodit
ea, in custodiendis illis re-
tributio multa.

Ovotum meum ingens, & desidera-
tas meas spes, vt tuus seruus, iudicys
exciter tuis, ac lege instruar, vt sperata
consequar bona, quæ destinata & pro-
missa benignitate tua ijs sunt, qui tua ser-
uant præcepta. Quid enim maius euenire
michi posse, quam vt doctrina eruditus ca-
lesti, ac protua aequitate non conseruat
tantum, sed præmio etiam immenso au-
ctus, viuam? te pro magnitudine tua æter-
na, nihil debenti, vltro donante, sicutem
iustificante, mortalem immortalem faci-
ente. Hæc gloria est Deus tua, infamia no-
stra, qui in multis delinquimus, à tuis
mandatis dissidente ita, at

Delicta quis intelligit?
quibus omnis plena est vita, & quorum
magnitudo et si hominibus ignota, occul-
taque sit, ea tamen in tuo conspectu patet,
qui

odit qui profunda & abdita patefacis, cuius Danie. 2.
 cognitionem & præsentiam declinare at-
 que effugere nemo potest, quin omnia per- Psalm. 139.
 uestigata habeas, etiam si ipsis tenebris
 occultanda committantur. Itaque cum
 semper reperiamur fontes, nec quisquam
 sciat, amore ne an odio sit dignus, tu quæ-
 so Domine

Ab occultis meis munda me, Ne dominē
 & ab alienis parce seruo tur mihi.
 tuo. Si mei non fuerint do G. Domina
 minati, tunc immaculatus ta non fue
 ero, & emundabor à deli- rint.
 cto maximo.

Nemo enim sua virtute, nec quisquā A scelere
 præter te Deus, eluere latantes ani- grandi.
 mi maculas potest, per te, ad tuam pro- G. A deli-
 merendam gratiam via est: at tu labem tto magno
 meam & alienam, in primis verò si qua ingēti trāc
 ex superbia menti meae oritur, quæso ex- gressioni.
 pia, ne inquinata & delictorum errore
 vitiata conscientia me premat, nectan
 tum in me crimen hæreat, quod me ex
 culto-

cultorum tuorum numero eximat, &
um castissimum numen offendat. Sic enim
reconciliabor tibi, actum planè integ-
& innocens à peccato ero, te condonant
vt iam culpa ablata mea, iugum tuum
ram, & tibi inferuiam, vt omnia mea
pera accepta tibi esse possint. Hoc ego
uino bono, tua benignitate affectus, ad in-
uocandam tuam misericordiam inuitor
at quum polluta sim mente ac lingua, ti-
missimo ex tua sacra & de genio, à tuaq[ue] ce-
lesti ara gratiæ igne, labia mea aperi, &
animum contingatque informa.

Esai. 6.

Sint acce-
pta.

Et erunt ut complacent e-
loquia oris mei, & medita-
tio cordis mei in conspectu
tuo semper. Domine adiu-
tor meus, & redemptor.

¶ Para. 33. **H**oc precanti mihi votum concedo
ut omnia mea dicta & cogitata ti-
bi grata, & ad te, quem omnis lauda
calo-

calorum potestas, prædicandum intenta
sint. Tu Domine vindex es meæ vita &
defensor, qui me formasti in materno vte-
ro, qui me, atque intimos meos sensus fin-
xisti. quamobrem tibi vnde accepta sunt
omnia refero, tantum grata sint tibi mea
commenta & meditationes, ut me ad san-
ctum tuum numen mente conuersum, ex-
alto, & à tuo glorioso solio, respicias, nec
auersus vñquam à me vultus sit tuus. Ego
tuarum manuum figmentum sum, cui vi-
talem spiritum afflauisti, & mentem in-
didisti eam, que agnoscere tuum diuinum
numen posset: tuo ergo munere & dono,
cali sublimitatem aspiciam, nec vlla me
cogitatio ad illa damnatorum infima ab-
ducet. Tu Domine protua promissione,
tuique nominis gratia, prostratum, &
maiestatis tuae gloriae supplicem apertis
ad meam humilitatem oculis vide, qua
tibi in hoc exilio, misera & contaminata
vitæ, ad tuam laudem sacrificium facio,
ac tua decora æterna, à die ad noctem

D

vſq; 3

74 MEDITATIO

vñq, pro infirmitate cond itionis mea
ro. Ita in tuis versans oculis, & in vultu
tui luce ambulās, in virtutis dirigar via
ac demum fructum operum meorum se
piternum feram, ad cælestem tuam subl
Esa. 6. tus gloriam, qua pleni sunt cæli &
uersus orbis terrarum.

Meditationis in Psalmum
XVIII finis.

ARGUMENTVM
Psalmi XXII.

Deus vniuersi creator, benignitate su
iustum vitā & res omnes tuetur, eos
que ad veram iustitiam ac praeue factori
pœnitentiam spiritu suo, & castigatione
inducit, ut in hac misera vita, ope eius li
stentati & exhilarati diuina, salui perpe
tuò, atque in cœlo beati esse possint.

MEDITATIO IN PSALMVM
xxij. iuxta Hebreos xxij.